

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: الکساندر سوارانک

برگردان: م. قربانی

۲۶ اگست ۲۰۲۴

ترکیه اسرائیل را تهدید می‌کند، اما در واقع با آن وارد جنگ نمی‌شود

رجب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، اسرائیل را به خاطر اقدامات نظامی در نوار غزه - شاید بیش‌تر از مجموع همه رهبران دیگر دولت‌های اسلامی، محکوم می‌کند. اما انقره از حرف فراتر نمی‌رود. دلیل این رویکرد ترکیه چیست؟

آیا غرب آسیا به چاشنی یک درگیری تمام عیار تبدیل خواهد شد؟

درگیری کنونی اسرائیل و اعراب از بسیاری جهات با جنگ‌های مشابه پیشین متفاوت است. موارد زیر قابل توجه است:

-مدت درگیری که اکنون بیش از نُه ماه به طول انجامیده است؛

-سببیت و ماهیت مخرب اقدامات نیروهای ارتش اسرائیل؛

-تعداد زیاد قربانیان (بیش از ۴۰.۰۰۰ کشته و بیش از ۹۰.۰۰۰ مجروح)؛

-نیروهای نیابتی طرفدار ایران در جنگ از طرف حماس و غرب جمعی به رهبری امریکا از سوی اسرائیل؛

-تشدید موضوع به رسمیت شناختن کشور مستقل فلسطین در دستور کار بین‌المللی.

پیش از این خواست اسرائیل به یک حمله رعدآسا محدود می‌شد، اما اکنون تل ابیب عملاً توقف درگیری‌ها را تحریم می‌کند، روند مذاکرات برای حل‌وفصل سیاسی را مختل می‌کند، به ایده حداکثری نابودی حماس چسبیده و طرح‌های

به رسمیت شناختن حماس و استقلال فلسطین را رد می‌کند. دولت نتانیاهو به هر طریق ممکن در صدد تشدید مناقشه است و اقدامات تحریک‌آمیزی را علیه ایران، که آن را دشمن اصلی نظامی و سیاسی خود می‌داند، آغاز می‌کند تا شما را وارد جنگ و درگیری کند، و ضربه جبران ناپذیری به بنیان‌های دولتی ایران بزند. حالا تنها امید نتانیاهو پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات پیش رو است که با ایران مخالف است.

دنیای اسلام از تحکیم نظامی-سیاسی فاصله دارد

اگرچه پادشاهی‌های ثروتمند عربی اقدامات اسرائیل را در نواز غزه محکوم می‌کنند، اما حاضر نیستند به ایران و نیروهای مقاومت در پاسخ به تل ابیب بیبوندند. پاسخ پهبادی و راکتی ایران به اسرائیل در ماه اپریل فقدان وحدت در جهان اسلام را برملا کرد. این تنها شامل کشورهای ثروتمند صاحب نفت و گاز (عربستان سعودی، امارات، بحرین، قطر، اردن، الجزایر و لیبیا) نمی‌شود، بلکه سایر کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی نیز عجله‌ای برای کمک نظامی به فلسطینی‌ها یا اعلام تحریم اقتصادی علیه اسرائیل ندارند (مانند مصر، آذربایجان، ترکیه و کشورهای ترک زبان اسپای مرکزی).

در این زمینه رژیم سیاسی شیعه ایران متفاوت است و مدام محافل حاکم بر اسرائیل را محکوم می‌کند و آنان را، به دلیل سیاست خود در قبال فلسطین، رژیم صهیونیستی می‌نامد، به حماس و نوار غزه کمک واقعی نظامی ارائه می‌دهد، علاوه بر کمک دیپلماتیک، از محور مقاومت (تا کنون شامل نیروهای در لبنان، یمن، سوریه، و عراق) محافظت می‌کند. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران به مقر پشتیبانی نیروهای ضد اسرائیلی تبدیل شده است که برای ارتش اسرائیل (به ویژه در شمال از سوی لبنان و در بحیره سرخ از جانب نیروهای یمنی) مشکلات بیش‌تری ایجاد می‌کنند.

از سوی دیگر، ترور اسماعیل هنیه رئیس شاخه سیاسی حماس در تهران که برای تحلیف ریاست جمهوری مسعود پزشکیان شرکت کرده بود، مشکل جدی برای نظام امنیت داخلی و خارجی ایران به وجود آورد. مقامات ایرانی و رهبر معظم انقلاب، علی خامنه‌ای، واکنش تلافی جویانه‌ای را علیه سازمان دهندگان این جنایت، اسرائیل، اعلام کردند - ایران نظر دیگری در این باره ارائه نداده است.

بیش از یک هفته است که بسیاری از کارشناسان رسانه‌های خارجی تفسیرهای متفاوتی از واکنش ایران پیش‌بینی می‌کنند. در عین حال، تقریباً همه اتفاق نظر دارند که شروع جنگی گسترده در غرب آسیا برای ایران و امریکا سودی ندارد.

برخی بر این باورند که ایران ابزارهای نظامی و فنی کافی برای توقف تهاجم ارتش امریکا را ندارد (و ایران از نظر فن‌آوری در سطح پائین‌تری از اسرائیل قرار دارد). برخی دیگر معتقدند از آنجائی که ایران مرز مستقیمی با اسرائیل ندارد، ورود نیروهای زمینی به درگیری منتفی است. برخی دیگر باور دارند که ایران برای حفظ حیثیت خود به اسرائیل پاسخ خواهد داد. اما در مورد این‌که چنین ضربه‌ای چه خواهد بود، به طور واقع‌بینانه چندین نظر وجود دارد.

یک نظر مطرح می‌کند که «بهترین پاسخ»، عملیاتی خرابکارانه و تروریستی مشابه با دامنه محدود است، یعنی نیروهای ویژه ایران یکی از اعضای دولت نتانیاهو را از بین ببرند.

نظر دیگر برای پاسخ ایران، عملیات هم‌زمان راکتی و پهبادی نظامی محلی نیروهای مسلح ایران با مشارکت نیروهای متحد ایران است تا ضربه حساسی به نیروی هوایی و دستگاه دفاع راکتی اسرائیل وارد کند و باعث

تخریب قابل توجهی در تأسیسات حیاتی (از جمله سیستم انرژی، خطوط لوله نفت، تأسیسات نظامی، ارتباطات و غیره) شود.

سومین گزینه ممکن، ضربه سخت حزب‌الله لبنان با حمایت فعال نظامی و فنی ایران است، زیرا اسرائیل نه تنها اسماعیل هنیه، بلکه یکی از فرماندهان نظامی حزب‌الله، «فواد شکر» را نیز به قتل رسانده است، به این دلیل نیروهای چندی در لبنان از ایران می‌خواهند و به تعهدات آن در حمایت نظامی از حزب‌الله اشاره می‌کنند.

آیا خودداری تهران از حمله تلافی‌جویانه علیه تل ابیب می‌تواند به عنوان مبنای برای تجدید مذاکرات ایران و امریکا باشد؟

در واقع، ممکن است برنامه‌های دیگری برای واکنش ایران وجود داشته باشد. با این حال اسرائیل و متحد اصلی آن، ایالات متحده، در حال بررسی همه گزینه‌های ممکن و غیرمنتظره هستند و اقدامات دفاعی، فنی، دیپلماتیک و اطلاعاتی لازم را انجام می‌دهند. واشینگتن تغییر رهبری سیاسی در ایران و اهداف سیاست خارجی رئیس‌جمهور مسعود پزشکیان را برای بازگشت به پرونده هسته‌ای با هدف از سرگیری مذاکرات با غرب و کاهش تحریم‌ها، مد نظر قرار می‌دهد.

در حال حاضر هیچ چیز را نمی‌توان منتفی دانست، به ویژه همکاری پزشکیان و ظریف برای مذاکره با امریکا و اروپا. با این حال، هیچ‌کس نمی‌تواند به اسرائیل تضمین دهد که پاسخ ایران به طور کامل کنار گذاشته شود، زیرا ایران می‌تواند حمله را به تأخیر بیندازد و ابتداء پیشرفت مذاکرات با غرب را ارزیابی کند. به علاوه، اگرچه ممکن است از نظر تکنولوژی، مجتمع صنایع نظامی اسرائیل جلوتر باشد، اما هیچ اطمینانی در مورد عدم وجود سلاح هسته‌ای در ایران وجود ندارد. خطرات زیاد است.

دیدار برق‌آسای سرگنی شویگو از تهران

در این راستا، سفر سرگنی شویگو، دبیر شورای امنیت روسیه، به تهران و باکو موجب نگرانی غرب شد. امریکا به خاطر می‌آورد که ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، قول داده بود که مسکو می‌تواند مشابه واشینگتن در زمینه تأمین سلاح‌های متعارف به دشمنان ایالات متحده در مناطق حساس عمل کند، همان‌طور که اعضای ناتو علیه روسیه در اوکراین انجام می‌دهند.

بدیهی است که مسکو با شرکای ایرانی و آذری خود نه تنها در مورد موضوعات کریدور حمل‌ونقل شمال-جنوب مذاکره کرده است، بلکه این مسیر را در چارچوب بحران کنونی غرب آسیا قرار داده است. ایران از روسیه درخواست کمک نظامی و فنی کرده است، احتمالاً دستگاه دفاع هوایی (اس ۳۰۰ و اس ۴۰۰)، هواپیماهای جنگی (سوخو ۳۵) و راکت. اما چگونه می‌توان آن‌ها را انتقال داد، فقط از راه آب؟ تصادفی نیست که شویگو پس از تهران، با رئیس‌جمهور علی‌اف در باکو دیدار کرد. زمان‌بندی بعدی بحران ایران و اسرائیل نیز نشان دهنده اهمیت دیگری در روابط روسیه و منطقه قفقاز جنوبی خواهد بود.

چرا ترکیه تهدید می‌کند، اما اقدام نظامی نمی‌کند؟

رجب اردوغان به انتقاد علنی از اسرائیل، حمایت از به رسمیت شناختن استقلال فلسطین و اقدامات دیپلماتیک ادامه می‌دهد. یکی از آخرین اقدامات تند ضد اسرائیلی انقره، پیوستن ترکیه به شکایت افریقای جنوبی به دیوان بین‌المللی دادگستری است که اسرائیل را به ارتکاب نسل‌کشی در نوار غزه متهم می‌کند.

اما تهدید اردوغان مبنی بر «تهاجم شبانه» در سطح لفاظی‌های شتاب زده باقی ماند و هیچ اقدام نظامی به دنبال نخواهد داشت. **طاها اکیول**، کارشناس ترکیه‌ای، به موفقیت‌های صنعت دفاعی کشورش اشاره می‌کند و اظهار می‌کند که شرکت‌های نظامی دولتی **آسلسان**، **راکستان**، **آسفات** در فهرست ۱۰۰ شرکت پیشرو در نشریه **دیفنس نیوز** قرار دارند. او همچنین به کمک‌های رؤسای جمهور (تورگوت اوزال و رجب اردوغان) و معاون وزیر دفاع (۱۹۸۵-۱۹۹۳) و حید آردم که پایه و اساس صنعت دفاعی مدرن ترکیه را پی‌ریزی کرد، اشاره می‌کند.

اما ترکیه با همه دست‌آوردهایش در مجتمع صنعتی نظامی (عمدتاً به لطف فن‌آوری‌های کشورهای غربی ناتو)، هنوز وارد جنگ مستقیم با اسرائیل نمی‌شود، چرا که از سرمایه‌های جهانی و رهبری غرب و در رأس آن امریکا پیروی می‌کند. به علاوه، در قلمرو ترکیه (به ویژه در بخش شرقی آن) پایگاه‌های نظامی امریکا و ناتو قرار دارد که به ناگزیر از اسرائیل حمایت کرده و خود ترکیه را نابود خواهند کرد. **طاها اکیول** خاطر نشان می‌کند که **ترکیه باید از این رویارویی دور بماند**.

در بحران ایران و اسرائیل احتمالاً انقراض می‌خواهد نظاره‌گر مبارزه دو طرف باشد. ترکیه هوشیارانه نیروهای خود را در این درگیری ارزیابی می‌کند. ارتش ترکیه چندین برابر از ائتلاف امریکا-اسرائیل ضعیف‌تر است. در نتیجه می‌تواند به بیان شفاهی خصومت خود با اسرائیل و قشر حاکم آن ادامه دهد، اما پایش را از «خط قرمز» که موجب دریافت پاسخی جبران‌ناپذیر و قریب‌الوقوع شود، فراتر نخواهد گذاشت.

*****

برگرفته از: نیو ایسترن آوتلوک

منتشر شده در تاریخ: ۱۵ اگست ۲۰۲۴